
TCA ZET PUNT ACHTER LOOPBAAN - TCA 707

TCA ZET PUNT ACHTER LOOPBAAN

Op 21 December werd de laatste Boeing 707TCA van de NATO uit dienst genomen en vloog naar Maastricht om in het Aviation Competent Center het domein van leerling vliegtuigmonteurs te worden. Sowieso is de Boeing 707 een zeldzaam type in Europa, maar daarnaast wisten waarschijnlijk weinig mensen dat de NATO er een drietal in dienst had en die kisten hebben op een onopvallende manier veel goed werk gedaan.

UIT SABENA VOORTGEKOMEN

De drie Boeings vlogen voorheen bij Sabena en kwamen in 1988-1989 in dienst bij de NATO E-3A component om de vloot van 18 AWACS vliegtuigen te ondersteunen voor training en support missies waarop de vliegtuigen de aanduiding TCA kregen voor Trainer Cargo Aircraft. Aanvankelijk betrof het ook precies deze taken, maar door de jaren heen kwam het accent bij grote militaire organisaties ook op 'human relief operations' te liggen, en daar was hij nu juist uitstekend geschikt voor; om ingezet te worden in noodhulp situaties, namens het bondgenootschap. Natuurlijk was in de eerste jaren, de trainingsmogelijkheid voor de diverse crews, bestaande uit veel nationaliteiten een taak van bijzonder belang. Zelfs werd er geïnvesteerd in het installeren van eenzelfde cockpit lay-out als in de E-3A, inclusief 'seat 5' en later kwam er op 2 van de drie TCA's nog een voorziening voor bijtanken in de lucht zodat ook dit kon worden geoefend.

Het toestel heeft een grote laaddeur aan de zijkant van de romp en is verder ingericht als combi-pax versie voor cargo en passagiers waarbij beide secties verlengd kunnen worden. De E-3A wordt ingezet in heel Europa en opereert naast vanaf de hoofdbasis Geilenkirchen ook vanaf enkele 'forward bases' in Zuid Europa. In tijden van crisis zoals die in Balkan plaats vond in de jaren negentig van de vorige eeuw maakte de E-3A component overuren en dus ook de TCA kisten. Zij brachten alle noodzakelijke vracht en de crews naar bestemming om deze continue missies mogelijk te maken.

BETROUWBAAR

De laatste van deze mohikanen, de LX-N 20199 maakte als voorlaatste operationele missie een reis met de verzamelde luchtvaartpers om daarna nog één keer naar Afghanistan heen en weer te vliegen voor de historisch laatste vlucht naar Maastricht zou plaats vinden. Een goed moment om eens wat meer te weten te komen over de historie bij Maarten de Klerk die jaren verbonden was met Sabena. De Boeing, oorspronkelijk van het type 707-329C vloog bij Sabena en Sobelair en was zelfs voor een half jaar eigendom van rockband The Who om vervolgens terug te keren naar Sabena en daarna de NATO.

De kisten bleven in onderhoud bij Sabena Technics en die deed dat heel goed en realiseerde gedurende de operationele jaren een technische reliability van 98% en daarmee was de Boeing 707TCA een zeer betrouwbare kist. Volgens het contract behoorde de TCA binnen 90 minuten airborne te kunnen zijn en dat werd vrijwel altijd gehaald. In al die jaren vloog een boordwerktuigkundige van Sabena Technics mee.

'ALL OVER THE WORLD'

Bij een typische Afghanistan missie op Mazar-e-Shariff werd er gevlogen met helmen en kogelvrije vesten om het grootste gevaar van 'small arms fire' te bezweren en maakten de

---

---

kisten alleen een 'drop off' van 1,5-2 uur om vracht en passagiers uit te laden of mee te nemen. Het waren altijd spannende momenten met de scherpjes voor de raampjes naar beneden, maar het is altijd goed gegaan. Meer glorieus waren de missies naar rampgebieden zoals tijdens rampen op Haiti en in Pakistan of hulpvluchten voor bevolking in oorlogsgebieden zoals recentelijk tijdens Operatie Unified Protector in Lybië. Soms levert het bijzondere momenten op zoals in Pakistan waar voor het eerst een NATO vliegtuig landde tijdens de overstromingen in 2010 stonden er in ene 60 man media uit Pakistan en India op het vliegveld van Islamabad.

Andere bijzondere momenten waren voedselvluchten op Moskou en een 36.277 km tellende rond-de-wereld-vlucht in 2008 via IJsland, de V.S., Hawaii, Guam, Australië, Indonesië, Diego Garcia en Dubai. Deze laatste was een prestatie omdat er veel voor nodig was om alle toestemmingen rond te krijgen. Met de uitfasering van de TCA en deactivering van het 4^e squadron gaat een stukje verloren, een geliefde kist die uitspraken als 'waar de E-3A is daar zijn wij' verdiende en het squadron bij rampen het motto kreeg 'first in and last out'. De meeste betrokkenen zullen hem echter gewoon herinneren als de 'transportbus'.

Generaal Pototzky roemde de kist in de afscheidsspeech als 'old but gold'

De cargo missies zijn nu gecontracteerd naar TNT die permanent een Boeing 757 stationeert op Geilenkirchen en de trainingen gaan over op de E-3A zelf. De totale geluidsbelasting gaat hiermee naar beneden, ook niet onbelangrijk.

[Kees Otten & Wim Das](#)

PS: Een TCA-707 is naar Davis Monthan USA gegaan, een naar WTD-61 in München Duitsland en het hier beschreven exemplaar naar Maastricht.